

поспіль (у 2015 році - на 42%, в 2016 - на 56%). За останні два роки в кілька разів зросла кількість проданих квіткових і навіть їх ціна.

Також досить розкритим ринком є послуги дизайну в сфері моди. В Україні останнім часом проходить все більше місцевих показів мод. Аж до недавнього часу 90% українських фабрик, за оцінками експертів, шило на імпорт за давальницькою схемою. Зараз це співвідношення поступово починає змінюватися на користь внутрішнього ринку. Зараз починається бум на українське виробництво: проходять численні ярмарки та маркети, де виставляються українські молоді марки. Українські дизайнери поступово починають з'являтися і за кордоном. Багатогалузевий комплекс української легкої промисловості включає 4,5 тисячі підприємств, що забезпечують близько 150 000 робочих місць.

Ринок архітектурного дизайну в Україні ще дуже молодий. Ще не так давно в Україні не було як таких архітектурних студій. Всі роботи вели проектні інститути, які просто допомагали виробляти квадратні метри забудовникам. Зараз ринок поступово починає змінюватися: з'являються приватні команди, готові пропонувати нові концепції в архітектурі. За даними Держстату, в 2016 році в Україні було виконано будівельних робіт на 73 млрд грн. За оцінками опитаних експертів, до 5% в проектах зазвичай займають витрати на архітектуру і проектування. Таким чином, ця галузь може становити приблизно 3,5 млрд грн. За даними Мінрегіонбуду, в нашій країні налічується 3,7 тисячі сертифікованих архітекторів.

Також можна виділити сектори української креативної економіки, які займають незначну частку, але активно розвиваються: промдизайн, продакшен, арт-ринок і інші.

З вищенаведеного можна сказати, що більшість сфер української креативної економіки знаходяться в зародковому стані. Однак вони тяжіють до експортної спрямованості, так як місцевий споживчий ринок в Україні дуже бідний. В Україні в сферах креативної економіки працює близько 470 тисяч осіб. Це всього 2,8% економічно активного населення. Вони приносять країні близько 105 млрд грн. Для порівняння у Великобританії в цій же сфері працює 5,6% від усіх працевлаштованих громадян. А заробили вони в 2013 році £ 77 млрд.

Література: 1. Флорида Р. Креативный класс: люди, которые меняют будущее. - М., "Классика-XXI, 2007 2. Корнійчук Л. Я., Татаренко Н.О., Поручник А.М. та ін. Історія економічних учень. Підручник. - К., КНЕУ, 2001 3. Americans for the Aits. Creative Industries 2008. The State Report. 2008 4. Howkins J. The Creative Economy: How People Make Money from Ideas. Penguin Books, 2001

КЛАСТЕРИ ЯК ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ У КОНТЕКСТІ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ

Канд.економ.наук, доц.Ярова І.Є.
Сумський національний аграрний університет

Сучасні орієнтири в напрямку постіндустріального сталого розвитку обумовлюють формування нової методології дослідження лісового комплексу, коли територія розглядається не тільки як фізичний (природно-географічний) базис лісогосподарювання, а перш за все як простір розгортання інформаційних, інноваційних та знанняємних процесів.

Кластерні тенденції в лісовому секторі потребують детального та всебічного дослідження, оскільки, перш за все, лісові кластери в значній мірі визначають сучасну територіально-просторову відтворювальну структуру лісового комплексу. При цьому географічна концентрація суб'єктів лісогосподарювання є важливою часткою загального процесу просторового розвитку регіону (територіальної громади) в умовах децентралізації, за допомогою якого створюється та підтримується його збалансований (сталий) розвиток. Формування лісових кластерів на території регіону дозволяє вирішувати не тільки галузеві задачі, а і сприяє багатополлярному розподілу точок росту на території регіону, і таким чином в певній мірі забезпечує рівномірність та збалансованість просторового розвитку. Тому для реалізації вектора трансформації простору лісогосподарювання на базі кластерно – корпоративних принципів [1] необхідна детальна розробка обґрунтованої кластерної лісової політики, яка включає структурно-функціональний, організаційно-інституціональний механізми формування лісоресурсних кластер-концернів.

Кластерна просторова організація лісогосподарювання дозволяє більш ефективно та збалансовано розвивати існуючі зв'язки між суб'єктами господарювання, а також формувати нові, у тому числі у сфері лісовирощування, глибокої переробки деревини, утилізації відходів виробництва та організаційно-економічного забезпечення надання екосистемних послуг.

У процесі створення лісового кластеру організаційно-інвестиційний акцент робиться на крупні конкурентоспроможні виробництва. Однак, в міру розвитку ініціатив малого підприємництва, механізм державно-приватного підприємництва у форматі лісового кластеру повинен бути націлений на підтримку не окремих бізнес-підприємницьких суб'єктів, а їх об'єднань з міцними коопераційними зв'язками. Бюджетна підтримка кластерного проекту повинна враховувати заявлені критерії відбору учасників лісового кластеру, а також територіальну результативність (ефективність) функціонування суб'єктів лісогосподарювання, зокрема, забезпечення збільшення кількості високопродуктивних робочих місць, збільшення доданої вартості, а також часткову внутрішню реалізацію продукції та екосистемних послуг.

Кластерні ініціативи повинні формуватися на рівні підприємств у контексті вирішення територіальних проблем просторового лісогосподарювання, розвитку лісових ринків. Необхідно в більшій мірі зосереджувати увагу на частках ланцюги цінностей з більш високою доданою вартістю, на пошук інноваційних продуктів та технологій. Деревообробне виробництво повинно, наприклад, постійно бути орієнтоване на диверсифікацію пропонованої продукції.

В принципі варто говорити про кластер економічного лісогосподарського простору, де маємо певну структуру підприємств, які об'єднані єдиними матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками. Тому сутність кластерного підходу полягає в тому, щоб на певній території формувати максимально високу щільність лісогосподарської діяльності та максимально довгий ланцюг доданої вартості для максимізації прибутку, що залишається на цій території.

Інноваційний розвиток лісогосподарювання у просторовому вимірі спирається на безупинний пошук і використання нових способів і сфер реалізації лісового потенціалу в рамках обраної стратегії та мотивації раціонального використання лісових ресурсів, а також пов'язаний з модифікацією існуючих і формуванням нових ринків збуту лісогосподарських продуктів та екосистемних послуг лісів. Національна інноваційна система також повинна бути задіяна у

процесі створення та застосування нових лісоекологічних знань та технологій лісогосподарювання і, таким чином, визначати правові, економічні, організаційні та соціальні умови інноваційних проектів кластеризації просторового лісогосподарювання. Удосконалення інституціонального середовища для безперервної трансформації простору лісогосподарювання є важливою умовою активізації інноваційного лісогосподарського підприємництва, створенні інтегрованих регіональних бізнес-підприємницьких структур кластерного типу. Інституційне середовище трансформації простору лісогосподарювання формується формальними і неформальними інститутами.

Еволюція розуміння категорій «кластер» здійснюється у напрямку від його уявлення у вигляді певного виробничого територіального комплексу до розуміння його в більшій мірі як «кластерної стратегії», яка будується на центрах ділової активності. І в цьому вбачається інший вже динамічний підхід[2].

В умовах децентралізації процесу формування та розвитку лісового кластеру у форматі інтегративного територіального природно-господарського комплексу він повинен бути невід'ємною складовою стратегії сталого просторового розвитку регіону. Стратегія розвитку лісового комплексу та регіональна стратегія повинні бути взаємоузгодженими. У процесі виявлення можливостей та перспектив створення лісового кластеру варто враховувати центри ділової активності (ключові точки росту) просторово-територіального природогосподарювання в рамках регіональних стратегій. При цьому необхідно здійснювати певне «рекогносцирування» простору лісогосподарювання з позиції організаційного оформлення суб'єктів лісогосподарювання, їх функціональних зв'язків (внутрішніх та зовнішніх) як по вертикалі, так і по горизонталі у контексті узгодження різноманітних економіко-екологічних інтересів.

Комплексна (інтегрована) стратегія інноваційно орієнтованого розвитку лісового кластеру у напрямку трансформації простору лісогосподарювання повинна включати такі складові: стратегію економічного, екосистемного та соціально-екологічного використання лісового потенціалу на інноваційній основі; стратегію відтворення лісового потенціалу на багатофункціональній та багатоцільовій основі у напрямку формування територіального лісоресурсного капіталу; стратегію відтворення та використання економічних, екологічних та соціальних функцій лісів на принципах екосистемного управління; стратегію забезпечення соціо-еколого-економічної безпеки лісового потенціалу та територіального лісоресурсного капіталу.

У роботі зроблено висновок, що кластерний підхід варто розглядати як важливий захід інноваційно орієнтованої трансформації простору лісогосподарювання у напрямку визначення стратегій оптимізації компліментарності лісо-ресурсних та економічних просторових структур, а також підвищення стійкості регіонального розвитку децентралізації.

Практична значимість представленої методології кластеризації лісо-ресурсних відносин полягає у можливості бачення формування стратегічних орієнтирів та механізмів побудови кластерних утворень як підприємницького інституту трансформації єдиного економічного простору лісогосподарювання.

Література: 1. Інституціоналізація природно-ресурсних відносин: [колективна монографія] / за заг. ред. д.е.н., проф., академіка НААН України М.А. Хвесика. – К.: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку», 2012. – 400 с. 2. Быстряков И.К. Экономическое пространство региона: новая исследовательская парадигма/ И.К. Быстряков// Продуктивні сили України.- 2006.-№1 (001).- С.32-41.